

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejmana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K

3/4 . . . 10 „

1/2 . . . 5 „

Za Nemčijo K 16.00.

Za Ameriko in inozem-

stvo . . . K 20.—

Posamične številke sta-

neje . . . 10 vin.

Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

•Vse za narod, svobodo in napredek!• Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7
v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7
v I. nadstr. na levo v Goriški
Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati
loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo
po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat
16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12
vin. vsaka vrsta. Večkrat po po-
godbi. Večje črke po prostoru.
Reklame in spisi v uredniškem
delu 30 vin. vrsta. — Za obliko
in vsebino oglasov odklanjamo
vsako odgovornost.

Poravnava z manjšino?

Koncem članka »Goriški deželni zbor« v soboto smo priobčili brzojavko z Dunaja, ki potrjuje, da so bili na Dunaju radi deželnega zbora laški liberalci in slovenski klerikalci; govorili so tudi z dr. Šusteršičem. Brzojavka trdi, da odposlanstvo ni doseglo svojega namena, da bi bil namreč deželni zbor sklican zopet kar tako brez kakšnega pogajanja z manjšino ter bi zopet zborovali sami med seboj laški liberalci in slovenski klerikalci, marveč da je odposlanstvu naloženo, poravnati se z manjšino.

Če je to res, potem bi se morala večina obrniti do poslancev slovenskega veleposestva in kraškega poslanca, potem pa do voditeljev furlanske ljudske stranke, na kar bi se moralo razpisati dopolnilne volitve za 6 mandatov v Furlaniji in za mandat slovenskih trgov in mest — ako bi se seveda s strani večine dobilo zagotovilo, da bo spoštovala parlamentarizem ter nehala s svojim dosedanjim brezobzirnim postopanjem proti manjšini.

Ali težko je verjetno, da bi se dosegel modus vivendi med večino in manjšino. Pomislimo le, kaj je bilo lani. Ob tem času lanskó leto je zboroval goriški deželni zbor: sami laški liberalci in slovenski klerikalci; naprednih slov. poslancev ni bilo v zbornico in poslancev furlanske ljudske stranke tudi ne. Le ti slednji so bili odložili mandate in pisali so na predsedstvo deželnega zbora pismo, v katerem so rekli med drugim:

Gledé na to, da je v preteklih zasedanjih deželnozbornska večina onemogočila ljudskim italijanskim poslancem sodelovanje pri deželnozbornskih poslih, poslužujoč se nasilstev proti njim;

gledé na to, da se je v deželnem zboru izrabljala strankarsko opravilnik v namen, da se oropa ljudske italijanske poslance najelementarnejših parlamentarnih pravic;

gledé na to, da deželni odbor, nezakonito konstituiran, izkorišča urade, inštitucije in deželni denar v strankarske svrhe jedne politične stranke s stalno tendenco, uničiti delo italijanske ljudske stranke;

gledé na to, da povsem pravilne izvolitve podpisanih še niso potrjene od deželnozbornske večine z očitnim namenom, da jih lahko o priliki izbacnejo, kar se je že zgodilo nekaznovano v precedenčnih slučajih;

gledé na to, da je vlada nagloma zaključila zadnje zasedanje v namen, da stori konec nezakonitemu postopanju večine, ali je zamudila porabiti veljavne konstitucionalne pripomočke, da bi se popravile storjene nezakonitosti ter se preprečila ponovitev istih;

gledé na to, da je sklican deželni zbor brez vsakega dogovarjanja med strankami, brez vsake odstranitve obstoječih konfliktov, brez vsakega jamstva proti daljšim nasilstvom, in vse to vsled krivičnega pritiska faktorjev, tujih naši deželi —

se ne morejo podpisani izpostaviti novim nasilstvom in nočejo trpeti v naši deželi ingerence tujih oseb, furlanskemu ljudstvu neodgovornih;

zato podpisani odlagajo svoje deželnozbornske mandate.

Slov. napredni poslanci pa so poslali glavarju Parjeju pismo, v katerem so naznanili, da se razprav deželnega zbora, ki je sklican na dan 11. t. m., ne bodo udeležili in to v znak protesta zoper brezobzirno postopanje deželnozbornske večine in osrednje vlade nasproti manjšini, ki je za nje in njihove volilce naravnost razžaljivo. Našteli so nasilstva od 1908. dalje: obstrukcija ex praesidio, razveljavljenje mandatov, nezakonito sestavo deželnega odbora, itd. ter zaključili, da osrednja vlada je prezrla vse to, prezrla, da so vsi odloki in ukrepi nezakonito sestavljenega deželnega odbora neveljavni in, — kar je sedaj javno znano, — se udala pritisku nekakega izvendeželnega poslanca, barantaje ž njim, ter sklicala deželni zbor, ne da bi bila vsaj prej odredila dopolnilno volitev v skupini slov. mest in trgov in vsaj poskušala doseči sporazumljenje med večino in manjšino!

Vsled tega grajevrednega postopanja osrednje vlade, ki je s sklicanjem deželnega zbora odobrila vse nezakonitosti in krivice nasilne deželnozbornske večine, se deželnega zbora ne moremo vdležiti, odločno protestujé proti vmešavanju tujih

parlamentarcev v naše deželne zadeve in odklanjaje vsako odgovornost za dogodke v deželni hiši in poostrenje položaja.

»Faktor, tuj naši deželi« in »neki izvendeželni poslanec« je dr. Šusteršič, ki tudi sedaj mešetari za goriški deželni zbor...

Po vsem tem iz lanskega leta ni bilo nikakega zblíževanja — sedaj kar nakrat pa naj bi sledila poravnava z manjšino. Težko je to verjetno.

Jugoslovansko vprašanje.

(V. Kuaflič.)

Kulturni položaj Turčije.

»Splošni kulturni položaj je v Turčiji bil od nekaj pa do danes najslabši, kar si jih moremo misliti. Glavno krivdo nosijo Turki sami, Evropa pa nosi očitano, da je ona bila vzdrževalka tega turškega sistema, ki bi se bil brez nje menda že zdavnej sesul. Gospodarstvo Abdul Hamida, da ne govorim o njegovih prednikih, je znano celo nekoliko po Evropi. Mladoturška julijska revolucija iz leta 1908. ni na tem nič izboljšala, pač pa mnogokaj poslabšala. Mladoturki so sicer reformirali nekaj malega v upravi, t. j. namesto poprejšnje svojevoljnosti paš na lastno pest so uvedli svojevoljnost organiziranih mladoturških tiranov. Na mesto poprejšnje stare armade je stopila kolikortoliko modernizirana, z modernim orožjem oborožena, moderno oblačena armada, katero so vzeli v šolo nemški generali. Toda ta armada je služila v prvi vrsti za to, da je kar najbrutalnejše zatrla vsako narodnostno gibanje v Turčiji. Mladoturki so se namreč zavedali kot narodni Turki. Njim ni zadostovala stara turška uprava, ki je skrbelo le za to, da iztisne iz podložnikov padišahovih kolikor mogoče več harača in zopet harača, marveč so hoteli vse narode raznaroditi in jih poturčiti. Toda bilo je prepozno. Srbske, bulgarske in grške vstaje, posrečena osvoboditev Srbije, Bulgarije in Grške, množiče se čete, vedni upori Arnavtov, poprej v potoki! krvi zadušene vstaje macedonskih Bulgarov v zadnjem desetletju so narode prebudile. Zato

v sobi je bilo temno in ni se dalo čitati dalje. Ta trenutek pa je začula, da je prišel nekdo v vežo. Hivrija je rekla prijazno: »Ah, moj Bog! Izvolite, izvolite! Tu-sem!« In dve osebi, ki sta bili prišli v vežo, sta odšli v sobo. Tam so se zopet razlegli veseli vzkliki in takoj se je pričel razgovor. Manjička je odprla vrata napol in vprašala Hivrijo po gostih.

»To je popova žena s hčerjo!« je odgovorila Hivrija tajinstveno.

Manjička je zaželela, da jih vidi. Tudi to je bilo nekaj novega. Vsi ljudje so ji bili sovražniki; za njo ni bilo bolj zoprnega, kakor sklepati nova znanja; vsi so ji bili nezanimivi, zoprni, naravnost neznošni. Zda pa se ji je zahotelo, da vidi ljudi, kakršnekoli, to je vseeno, samo da so živi ljudje.

Knjižico je skrila v predal v klopi in odšla iz šolske sobe.

Prvo, kar jo je iznenadilo, je bil svetelnik s prizganimi svečami, ki je stal na mizi. Očividno je sklenila Zinajida Petrovna, da preseneti vaški dami z ostanki svojega nekdanjega sijaja. Na sebi je imela temnordečo obleko, tudi na glavi je imela temnordečo čepico. Rdečo barvo je imela najraje, in take ali vsaj zelo podobne so

je poturčevanje rodilo latenten odpor. Ni dosegalo nobenih uspehov, a množilo že itak velikansko nezadovoljnost, povzročalo vedno izseljevanje ali pa tvorbo novih čet in komitejev. Položaj na Balkanu, ki je bil v zadnjem desetletju dovolj turbulenten, je postajal od dne do dne kalnejši. Arnavtska vstaja je to pokazala dovolj dobro in osebni znanci, ki so pred 4 leti potovali po Srbiji in Črni gori, so mi pravili, da leži nekaj v zraku in da so tam vsi prepričani, da bodo nekakega lepega dne »udarili«... Mi si nismo upali misliti na kak večji uspeh, le prosili smo v svoji notranjosti, naj bi usoda nanesla na boljše... Narodi so se pa res pripravljali. Italijanska okupacija Tripolitani je bila prava dobrota zanje, ker je utrla velik del turške in druge pozornosti nase. Znano je, kako se je oboroževala Srbija od aneksijske krize sem. Fulgarija je znala svoje priprave bolj skriti, pa je imela tudi lažjo pot po morju, dočim so Turki morali videti vsak top in vsak zaboj patronov, ki so ga ladje za Srbijo izkrcale v Solunu. Toda obenem so se ponavljale po raznih, toliko jugoslovanskih, kolikor avstrijskih, nemških in drugih listih vesti o nekkih pogajanjih za veliko balkansko zvezo. Turčije z ostalimi balkanskimi državami, potem so se ta pogajanja prekinila, pretvezno zaradi arnavtske vstaje, potem zaradi italijansko-turške vojne. Države so se pa tačas oboroževale naprej...

Toda tudi prosvetno delo ni počivalo. Mislite si narod, ki je živel pet sto let pod turškim robstvom in skušajte si predočiti, kaj to pomeni. Skušajte si predočiti, da živite v Turčiji, ne da bi vas štiti avstrijski ali nemški ali ruski ali kak drug konzul. Predstavljajte si, da zahteva okrajni predstojnik davek, okrožni doklado, vojak stanovanje, desetino, flako, paša ali aga ali kdorkoli drugi tvojo hčer ali ženo ali imetje; predočite si justico, pošto, davčno upravo, predočite si šolstvo v narodu, ki pozna najvišjo močrost le v koranu. Le sličica iz pravne anarhije. »Extrait de la liste des crimes et delits commis en Vieille Serbie de 1899 a 1912 našteva le za Staro Srbijo v kratki dobi 12 let 349 umorov, 224 poskušanih umorov, 229 ropov, 6 oskrnitev cerkva in svetišč, 150 nasilstev, 63 požigov, 35 spol-

bile vse njene toalete v prejšnjih srečnih letih.

Ko se je pojavila Manjička, je spreletela lahka senca čez obraz Zinajide Petrovne. Ta obraz kakor da je govoril: »Ah, bojim se, da ne pokvari večera s svojim mračnim značajem in ostrim obnašanjem!« Naglas je pa rekla Zinajida Petrovna:

»To je moja hči — Manjička, Marja Vladimirovna. Tu pa je gospa soproga svečenikova in njena hči Sofja Semjonovna.«

»Saj nama boste oprostili!« je spregovorila žena popova z moškim glasom. »Morali sva vrniti poset vaši gospej mami... Oni so bili že tolikokrat pri nas, medve pa še pri njih niti enkrat... In priznave, da sva tudi zelo želeli, da se seznanive tudi z vami... Navzlic temu, da ste tako samosvoji, in da ne marate za nas, ali vendar...«

»O, ne, vi mislite brez razlogov tako, neopravičeno!« je odgovorila Manjička prijazno in močno zardela. Jaz sama sem zelo želela, da se seznanim z vama. Ampak nikakor se nisem mogla uživeti v svoj novi položaj... Zelo mi je ljubó, da ste prišli...«

(Dalje prih.)

POTAPENKO:

Generalova hči.

Prevel: A. M.

(Dalje.)

Manjička je sedela nekaj časa na svojem mestu, potem pa je vstala in pričela razburjeno hoditi po sobi. Nikakor ni mogla razumeti svojega današnjega duševnega stanja. Ni mogla reči, da so se v njenem srcu porodila dobra čuvstva namesto slabih, hudobnih. Ni se zavzela iz ljubezni za to neumno deklino in njeno mater, — zakaj, zakaj neki, kaj sta ji? Z ničemer ne vzbujata njenih simpatij. Ako je ona dobra s Hivrijo, potem se da to zelo lahko razložiti. Hivrija pazi na to, da ji je v vsem povšeči, da ji streže in ljubeznivo gleda v oči. Tako obnašanje povzroča naklonjenost tudi proti volji. To je vse. A medtem pa je čutila, da se je sama zares spremenila, — iz srca se je dvignila zloba, ki je mučila druge in njo samo dušila, in postalo ji je naenkrat lahkó. Prav kakor da se je mahoma odmaknila od nje težka zavesa in kakor da je zagledala božji svet v povsem drugi luči. Svet ni tako mračen,

ljudje niso tako hudobni, kakor se ji zdelo doslej. A vse to se je gotovo zgodilo vsled tega, ker je prvič v svojem življenju pogledala v dno človeškega srca, ki ga je pred njo razkrila Klavdija Antonovna. Vse, kar jo je preje obkrožalo, oče, mati, celo Ponjatjev, vse se je je dotikalo samo površno. Od nikogar ni dihala nanjo tista posebna toplota, ki je v stanu, da dela čudeže, in ki gori samo v žarkem, iskrenem in vročem človeškem srcu. Zda pa je iz dnevnika umrle Klavdije Antonovne dahnila nanjo toplota izpovedi duše, vročega srca. Bilo ji je pri duši, kakor da se je po mrzli deževni noči začutila v toplem, svetlem, prijetnem domu, kjer se je mogla ogreti in odpočiti, ali kakor da si je po dolgi, mukotrpni samoti našla prijatelja. Bilo ji je lepo, lahko, vesela je bila tega in pripisovala je vse to vplivu in moči knjižnice Klavdije Antonovne.

Zmračilo se je. Hivrija se je vrtela v veži okoli samovara. Manjički se ni dalo iti v svojo sobó. Zdelo se ji je, da bi Zinajida Petrovna brala na njenem obrazu čuvstva in misli ter da bi začela pogovor, dasiravno je popolnoma nezmožna razumeti vse to, in da bi ponižala in razžalila čuvstvo, ki je bilo njej tako drago. Toda

nih posilstev, 71 slučajev, da so Turki kršćanske prebivalce s silo zadržali v ujetništvu in le v 1. 1912. 48 slučajev, v katerih se je od ogroženih prebivalcev s silo zahtevala in izterjala odkupnina! Saj ni drugače mogoče, kakor da primejo narodi za orožje, potem, ko se jim je po petstoletni sužnosti posrečilo dobiti vsaj odmev tega, kar imenujemo zapadna kultura. V toliki dobi robstva, nevolje, stiskanja in najkruvejših krivic je narod v svojem razvoju, katerega si je pridobil s takimi težkimi žrtvami, vendar začutil potrebo po daljšem napredku, začutil, da tako ne gre več in da mora biti temu prej ali slej konec. Balkanski narodi bi bili radi postali državljani katere koli države, ki bi bila prišla in jih rešila tako ali tako. Avstro-Ogrska bi si bila mogla napraviti na Balkanu drugo državo. Ali pri nas ni nikdo tega razumel, in če so kedaj Jugoslavnani namignili na to, jih je nemško-magjarska javnost pitala z velezdajniki.

O šolstvu v Turčiji ni govora. In vendar so neturški narodi čutili toliko potrebo po šolstvu, da so v kljub svoji revščini, v kljub dejstvu, da je moralo vsako privatno šolstvo biti vzdrževano od maloštevilne inteligence (trgovstvo, duhovništvo), vzdrževali ne le mnogo ljudskih, ampak celo nekaj srednjih šol.

Torej: O pravni državi v Turčiji ni govora, o šoli ni govora, o enakopravnosti narodov ni govora, o priznanju narodov ni govora. Povrh tega pa tudi mnogokrat ni govora vsaj o primitivnem blagostanju. Zemlja je agova, pridelki so agovi, živina je agova. Kmet, najemnik, dela in dela in oddaja vse gospodarju, sam si ohrani le življenje, obleko, streho. Morete si misliti, kakšno je to življenje, kakšna ta obleka, kakšna ta streha. Aga pa živi v Carigradu in Parizu. Ta kontrast! Iz takšne mizerije so se nemški satirični listi delali norca, češ, tudi ti tatovi, ušivci itd. se že gibljejo? Toda Srb, Bulgar in Grk so hoteli sami zase rediti svoje prešiče, gojiti svoje olive, rediti ovce in presti volno in jo barvati in prodajati, sami zase pridelovati tabak, sadje, žganje in drugo, kar je doslej pridelovala neindustrijalna, primitivno agrarna Turčija.

Sod smodnika. Okrog njega žerjavica. To je bil Balkan do danes.

Kakšen bo odgovor Porte?

Poročila iz Carigrada se strinjajo v tem, da Porta ne odbije naravnost note velevlasti, ki so jej nasvetovale sklep miru, ali tudi ugodila ne bo noti, marveč si poišče izhod, da bo mogoče pogajanja vleči še na dolgo. Turčija čuti na sebi vse gorje sedanjega stanja, denarja jej manjka, ali kljub odgovoru, da ga dobi po sklenjenem miru se ne uda, marveč vzdržuje sedanje že neznosno stanje, upajoč še vedno, da po tej poti kaj pridobi, da ne bodo posledice vojne za njo le prehude.

V Londonu pričakujejo odgovora do jutri in sicer takega, da bo mogoče nadaljevati mirovna pogajanja. Od strani Rusije se je tudi parkrat opozorilo Turčijo, da Rusija ne ostane več neutralna, ako se začno zopet sovražnosti pri Čataldži.

Sporna točka je, in ostane Odrin. Bulgari ga hočejo imeti, velevlasti svetujejo Turkom, naj ga odstopijo Bulgarom, ali Turki pravijo, da tega ne store za nobeno ceno. No, sedaj čujemo iz Carigrada nov glas o Odrinu, da namreč če ne bo že drugače mogoče, pa naj se reši Odrinsko vprašanje tako, da bo uprava Odrina v bulgarskih in turških rokah. Da bi bilo Bulgare dobiti za tako rešitev, pač ni verjetno.

V Carigradu se vršijo ministerska posvetovanja in če so resnične vesti iz Carigrada, je večina ministerskega sveta za mir; nekateri ministri so glasovali za vojno, ali so ostali v manjšini. Kamil paša je povdarjal zlasti finančni položaj Turčije, ki bi moral dovesti do najtežjih notranjih korupcij, ako bi velevlasti Turčijo finančno bojkotirale.

V tem času pa, ko modrujejo v Carigradu, vojaki nestrpno čakajo, kaj bo. Bulgarski vojaki pri Čataldži pravijo, ali naj se jih pelje nad Carigrad, ali pa domov. Nastala je potreba, da bi se zavežniški vojaki vrnili domov, obdelovat polje, kajti

drugače nastopi s spomladjo strahovita draginja.

Poslaniki v Londonu bodo jutri zopet zborovali. Bavila se bo konferenca največ z mejami za Albanijo, potem se ima baviti konferenca z usodo Skadra in Soluna.

Rusija se baje več ne poteguje za to, da bi dobila Skader Črnagora, ker se temu protivi trozveza. Ta pa dovoljuje Črnigori celo Skadrsko jezero in obrežje med jezerom in morjem. Črnagora pa je zasedla obrežje do Lješa; zato bo hotela obrežje do Sv. Ivana Meduvanskega, ako bo morala opustiti misel na Skader.

Z druge strani se poroča, da Avstrija zlasti dela na to, da bi pripadel Skader Albaniji ter da jo v tem podpira Italija, ali Francija, Rusija in Angleška so vedno za to, da bi Skader prišel pod Črnogoro.

Položaj se ni spremenil in kakor kaže, ostanejo nerešena sporna vprašanja še lep čas... Turki zavlačujejo pogajanja in so za zavlačevanje še pripravljani. Ta turški špas pa stane nas milijone!

Za ganes je sklican v Carigradu svet senatorjev in drugih notablov. Po sklepu tega sveta da Porta odgovor na noto velevlasti.

Pomorska bitka med turškim in grškim brodovjem.

Atene. Oficijelno se poroča 18. t. m. ob 8. zjutraj: Turško brodovje je zapustilo Dardanele in plulo v smeri proti Tenedu, kjer se je razvil dveurni boj z grškim brodovjem. Grško brodovje je turške ladje zasledovalo. Turško brodovje se je umaknilo v Dardanele.

Admiral Conduriotis poroča oficijelno: Turško brodovje se je pojavilo 18. t. m. zjutraj 20 milj severozahodno od Tenedosa. Obstoja je iz ladij »Barbarossâ«, »Torghut Reis«, »Messudje«, »Assar i Tevlik« ter 13 torpedovk in torpedolovcev. Grške ladje so bile: »Averov«, »Hidra«, »Spetsai«, »Psora« in torpedolovci »Sfondoni«, »Naferatuzâ«, »Aspis« ter »Niki«.

Governer na Tenedu poroča: Bitka se je začela ob 11 uri 25 minut. Okoli 12. ure 50 minut se je začelo turško brodovje položoma umikati. Ob 2. uri 30 minut je bila bitka končana. Turške ladje je zasledovala zlasti bojna ladja »Averov«. Čuje se, da je grška pomorska ladja »Delfin« potopila turško križarko »Medjidje«. Podrobnosti manjkajo. Na grški strani je bil po poročilu Conduriotisa ubit en sam mož.

»Reuter« poroča iz Port Saida, da je prijadrala v Port Said ponoči turška križarica »Hamidie«. Poveljnik je izjavil, da je ponoči ob mesečnem svitu in ne v megli zapustil Dardanele, ne da bi ga bili Grki opazili. »Hamidie« (ne »Medjidje«) je obstreljevalo Syro. V zadnji noči je na višini Port Saida zapazil dve mali grški križarici, s katerima se je boril za umikanje. V boju je izgubil eno sidro, drugo je poškodovano. Ladje same grške kroglice niso poškodovale.

»Agenzia Havas« poroča: Turška oklopna križarica »Hamidie« je po včerajšnjem boju na morju pobegnila v Port Said. Grški diplomatični agent zahteva, naj se ladja razoroži ali pa Port Said čez 24 ur zopet zapusti. — Zapustila je port. Po zadnjih poročilih so nekatere turške ladje precej poškodovane.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Boj za rusinsko univerzo. — Včeraj se je vršila pri naučnem ministru Hussareku konferenca Poljakov in Rusinov v zadevi rusinske univerze. Predsednik rusinske delegacije Levickij je izjavil, da nova formula Poljakov, ki so jo priredili za cesarsko pismo, ni sprejemljiva in je vprašal, če se vlada strinja z njo. Naučni minister Hussarek je rekel da, in nato je Levickij prečital neko pismo, da je posvetovanje zaključeno, potem pa so zapustili njegovo konferenco, ker hoče vlada, kakor pravijo, preprečiti njihovo kulturno institucijo.

Inozemstvo.

V Carigradu. — Mladoturki ljudstvo zelo razburjajo. Vojna stranaka je izdala nebroj letakov. Vse je vojaško zastraže-

no. Vlada se najbolj boji kurdskih konjenikov, ki nočejo iz mesta in utegnejo povzročiti resne nemire. Kamil paša je sklenil te dni izdati jako stroge naredbe.

Rumunija in Bulgarija. — Vladni »Mir« izjavlja, da so se pogajanja med Rumunijo in Bulgarijo komaj začela in je zato vest, da hoče Bulgarija Rumuniji odstopiti 29 vasi, čisto neutemeljena.

Slovenski obrtniki in trgovci!

Vabljeni ste zopet, da i Vi volite stanovsko zastopstvo. Ne vsi, marveč le oni, ki vam nesmiselni volilni red še daje volilno pravico. Pa tudi izmed teh le oni, ki jih gotovi gospodje vkljub vsem spletkam niso mogli spraviti ob volilno pravico.

28. t. m. do 12. ure dop. volita 2 kategoriji trgovine, 29. t. m. pa do iste ure 3 kategorije obrti v »Trgovsko in obrtniško zbornico« v Gorici. Prva trgovska kategorija voli 2, druga 2, prva obrtna 3, druga 2, tretja 3 člane.

Slovinci se volitev udeležimo. Volili bo mo kandidati, ki se postavijo sporazumno. Voliti hočemo vsi edini, ker nas družijo nezaslišana krivica, ki nam jo dan na dan dela trgovska zbornica. Voliti hočemo, da spravimo do veljave oni del dežele, ki največ plača pa nima nobene pravice, ki so ob njem obogatili vsi oni, ki nam zdaj predrzno odkerkajo najmanjše zastopstvo v zbornici. Voliti hočemo, da se dokaže, kako smešno brezsmiselni je sedanj volilni red, ki daje manjšini večino, onim pa, ki se hočejo za vsako ceno vzdržati pri krmilu, potuho za brezprimerno sleparijo.

Končno pa volimo tudi zato, da vidimo, kdo je naš, kdo se ne straši javno priznati, da je naš. Videti hočemo, kdo še nadalje želi, da ostaneta dve tretjini dežele brez zastopstva, sedaj vladajoča klika pa brez vsake kontrole.

Slovinci! Da bo naš nastop časten in vpliven, izvršite volilno pravico takoj brez odloga s tem, da oddaste legitimacije in pravilno podpisane glasovnice našim organizatorjem ali pa naravnost nam.

Pozivljamo pa tudi na agitacijsko delo vse one, ki čutijo, kako važna odločitev pade v prihodnjih dneh.

Na delo torej!

V Gorici, 21. januarja 1913.

Narodni odbor združenih Slovencev v Gorici
ulica Sv. Ivana, št. 7.

Glasovnice za volitve v Trgovsko zbornico je podpisati od spodaj zraven štamplje svojeručno. Za ženske se mora podpisati kak moški, ki jim pomaga voditi obrt, s pristavkom »kot poslovodja«.

Volilci, ne odlašajte ne en dan z izročitvijo in pošiljateljavo listin na »Narodni odbor združenih Slovencev« Gorica, ulica Sv. Ivana, št. 7.

Kdor ni prejel izkaznice oz. glasovnice, dasi je volilec, naj nemudoma vpošlje pooblastilo »Narodnemu odboru združenih Slovencev« v Gorici, da more zanj reklamirati volilne listine ali pa naj se obrne neposredno na c. k. volilno komisijo za volitve v Trgovsko zbornico v roke predsedniku c. k. namestništvu svetniku g. Antonu Rebek v Gorici.

Domače vesti.

Umrli je v Ljubljani g. Ivan Murnik, bivši tajnik trgovske in obrtne zbornice Kranjske. Rojen je bil leta 1839. na Otoku pri Radovljici. Po dovršenih pravnških študijah je stopil v odvetniško prakso k odvetniku dr. Lovru Tomanu, ki je imel tedaj svojo pisarno v Radovljici. Ko se je dr. Toman preselil v Ljubljano, je šel tudi Murnik z njim. Dr. Lovro Toman je bil obenem tudi tajnik trgovske in obrtne zbornice. In ko je leta 1870. v Rodanu pri Dunaju umrl dr. Toman, je postal Murnik tajnik trgovske in obrtniške zbornice, katero službo je opravljal do svojega težkega obolenja leta 1900. Komaj 30 let star je stopil kot aktiven politik v javno življe-

nje. Leta 1870. je bil izvoljen v deželni in državni zbor. Že naslednje leto je bil izvoljen za deželnega odbornika. To mesto je opravljal do leta 1900. 12 let je bil tudi namestnik deželnega glavarja. Od leta 1876. do leta 1900. je bil član deželnega šolskega sveta. Dolgo časa je bil tudi občinski svetnik ljubljanski. V deželnem zboru je imel vedno zelo veliko referatov, posebno finančne vsebine. Zbog svojega koncilijantnega postopanja je bil povsodi priljubljen.

Umrli je v Gorici g. Karol Pich, blagajnik na »Montu«.

Poroka. — Jutri se poroči gospod Anton Arrigler, učitelj v Kojskem, z gospodično Valerijo Savli iz St. Petra pri Gorici. Naše čestitke.

»Goriška Slovenska Mladina« v Gorici. — Generalna plesna vaja se vrši prihodnj nedeljo, dne 26. jan. t. l. na zrcalno uglajenih parketih dvorane Trgovskega Doma od 4 $\frac{1}{2}$ —9. ure zvečer! Svira vojaški orkester!! Na svidenje! — Odbor.

Schematismo 1913 per la principessa Contea di Gorizia e Gradisca. — Ta shematizem je sestavil Robert Paternolli, izšel je v Paternollijevi tiskarni. Cena 4 K. Ta shematizem je laški kazipot po naši deželi.

Popravek. — Z ozirom na vest v »Soči« z dne 14. 1. 1913. št. 6 priobčujemo popravek, da radi tatvine v Solkanu Peter Ličen iz Krmina ni bil aretiran.

Avstrijski Furlan pred sodnijo v Italiji radi špionaže. — Danes je pričela pred poroto v Vidmu razprava proti Ivanu Comarju, sodarju iz St. Vida v Furlaniji. Comar je obtožen, da je hotel napeljati italijanskega častnika Antona Sforza do tega, da mu izroči načrte in narisbe vojaških trdnjav v Benečiji ter mu obljubljal za to velik zaslužek. Ali Comarju se to ni posrečilo, marveč je bil aretiran in je postavljen sedaj pred sodnijo. Zaslišanih bo 13 prič.

Garibaldijevo pesem je pel in vsklikal na Italijo in Tripolitanijo neki Fran Misgur iz Trsta. To je bilo lani po leti v Červinjanu. Razprava proti njemu se je izvršila v Gorici. Obsojen je na pet dni zapora.

Zelo zanimiv je letos »Slovenski Ilustrovani Tednik«. Zadnja t. j. 3. številka priobčuje 14 slik, poročila o mirovni pogodajanjih v Londonu, o grško vzhodnem patriarhu Joahimu III. v Carigradu itd. Posebno zanimive in poučne so razprave »Od Berlina do Londona« (o berlinskem 1878 in o londonskem 1913 kongresu), »Iz čarobnih kuhinj moderne vojne« (s 4 slikami, kako izdelujejo moderno orožje: granate, šrapnele itd.) in »Kaj je vzrok turškega poraza?« »Slovenski Ilustrovani Tednik« si je pridobil kot sodružnike moči prve vrste. V 1. številki t. l. je priobčil n. pr. sestavek slavnega ruskega vojnega pisatelja Nemiroviča Nančenkova; v 2. številki izpod peresa župnika Šegula življenjepis prof. Bezenška, ki živi v Sofiji na Bolgarskem; v 3. številki črtico bolgarskega pisatelja Sp. Konstantinova in Bezenška; jedernato pisano »Doktorjev dolg« od Vlad. Levstika itd. Zahtevajte »Slovenski Ilustrovani Tednik« povsod ter si ga naročite!

Vojska na Balkanu 1. 1912. Peti in šesti šešitek tega prezanimivega dela, za katero se najširša javnost nad vse zanima, sta objednem izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani. Ta dva posebno pa prihodnji šešitki se bodo odlikovali po zanimivih slikah vojnih pozorišč in vojnih dogodkov. Nadaljni šešitki izidejo zopet v rednih tedenskih presledkih. Temeljito znanje pisateljev strokovnjakov jamči za trajno vrednost tega dela. Naročniki se lahko še vsak čas prijavijo, nakar se jim določijo že izišli šešitki.

Zgubljeno — najdeno. — Kdor je zgubil prstan v poštnem vozu, ki vozi na Vipavsko, naj se zglosti v našem upravništvu, kjer ga dobi nazaj.

Domača politika.

Zopet vse italijansko! — Volilne izkaznice za volitve v trgovsko in obrtno zbornico pa tudi razpis volitev, ki ga ima kot pouk dobiti vsak volilec, vse je zopet samo italijansko. Podpisana pa je c. k. komisija, ki volitev ne vrši kot kakšen odsek zbornice, ampak kot c. k. organ. Je naravnost nezaslišano, da po čl.

19. državnih temeljnih zakonov zagotovljene enakopravnosti niti c. k. organi na Primorskem ne spoštujejo. Ali naj se radi zborničnih volitev učij italijansko vsak slovenski obrtnik? Po stotini razsodb najvišjih sodnij nam je ugotovljena pravica, da nam c. k. upravni organi morajo dati dopise in tiskovine v našem jeziku. Na Kranjskem (!) so vse tiskovine za zbornično volitev strojno izdane. Tudi pri nam c. k. komisija vsiljuje samolaskne dopise. Mnogi so jih kar zavračali. S tem je zopet kršena naša državljanska pravica in proti kršenju odločno protestiramo.

Laški agitator, ki odjemlje listine. — Po mestu hodi nešteto plačanih laških agitatorjev: za volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Vsak se sklicuje na kakega laškega kaporijona, največ na tajnika »Trgovske zbornice«. Z vabljivimi besedami iščejo pri naših ljudeh glasovnic. Neki znani laški »brak« je, ko je videl, da drugače ne gre, enostavno pobral glasovnico z mize in zbežal. Mož bo pa za to dajal odgovor pred sodnijo.

K volitvam v trgovsko in obrtno zbornico. — Cela vrsta slovenskih volilcev ni prejelo volilnih listin. Drugod so napačni ali pomanjkljivi naslovi, samo da se obteži Slovincem delo. Italijani so dobili v več slučajih kar po 2 izkaznici in glasovnici! Kaj pravi k temu c. kr. vlada?

*** Narodna samouprava je dosežena.** — Seveda ne pri nas, ampak v stari deželi svobode in parlamentarizma, v Angliji. Zbornica poslancev je sprejela predlog irske homerule z ogromno večino nad 100 glasov nad konservativno opozicijo. Vladna večina in ljudstvo pred parlamentom sta sprejela izid glasovanja z velikanskim pozdravnim hrupom. Gosposka zbornica bo predlogo najbrže zavrnila, nakar se bo v Angliji stari boj med doljno in gornjo zbornico pričel iznova, — najbrže do popolnega poraza gornje zbornice in do revizije angleškega javnega prava. Ustajni razvoj Anglije je posebnega pomena za Avstrijo, ki boleha na centralizmu. Kot prepričani avtonomisti, ki zahtevamo samoupravo tudi za svoj in vse druge avstrijske narode, pozdravljamo odkrito tudi ta izid dvestoletnega boja za homerule v Angliji.

Narodna obramba.

»Društvo svobodomiselnih akademikov na Dunaju «Sava» je ob svojih desetletnici izročilo akademski C. M. podružnici na Dunaju svoje jubilejno darilo »Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani« v znesku 300 K.

Književnost.

»Veda« 1912.

Lux ex Oriente! Oh najjužnejših mejah Slovenije se je zbrala pred dvemi leti kopica mladih znanstvenikov, ki so sklenili, da vpeljejo kulturo našega naroda na nova in uspešnejša pota. Bit će dana — smo rekli lani in letos moramo z navdušenjem pribiti dejstvo, da že visoko stoji sonce in da pušča za seboj z gorkoto in zlatom obsuto polje. »Veda« je postala činitelj slovenskega kulturnega življenja! Te dni, ko začénjajo pravna predavanja na »Revolteili« v Trstu, predavanja, ki naj bodo nekak začetek laške univerze, te dni je stopila »Veda« v tretji letnik in bo skušala tudi letos v »posestrinskem mestu« dokazati, da imamo tudi mi že univerzo, kulturo in docente, a da manjka vsemu le forma in legalizacija. »Veda« naj poda dokaz, da nismo Slovenci katehumeni in da imamo vse pravice za vstop v svestišče. Pa še nekaj! Kakor klin je vtisnjeno naše ozemlje v dve veliki masi narodov, med Nemce in Italijane. Na »Vedi« je, da vzdrži naš narod kulturno tako visoko, da nas ne bo mogla raznaroditi tuja kultura, nje naloga je, da sprejema tujo kulturo in nam jo potem nudi v boljši obliki. Na meji Italije smo! Pred nami ležijo solne poljane tujerodcev in nalahko nas objema prijetno-omamljivi cefir laške kulture. Na »Vedi« je, da nas ta cefir ne vspava, ampak vzdrami, da se povzdignemo nad sosedo. Ona naj tvori mogočen val, ki z vehemenco udari proti severu in ustavi tujcu prodiranje. Južno podnebje naj ji da ognjevitost in potenco, da bo zamogla vršiti svojo nalogo preko Ljubljane daleč proti severu.

Tudi letos je bilo uredništvo v najbolj hrokih in razveselilo nas mora dejstvo, da čitamo med uredniki ime prof. Seidla, ki je vzbudil s svojim spisom »Kamniške planine« na slovanskem jugu občno pozornost, nahaja se pa vmes tudi mladi mož, ki je zadnje dve leti z mladeniško ognjevitostjo kot publicist napisal nebroj člankov in referatov, zraven »Socializma«. Njegova brošura »slovenski univerzi v Trstu« je vzbudila na celem jugu velikansko zanimanje. Filozofijo, psihologijo in pedagogiko je urejeval prof. Ozvald, priznani šolnik in učenjak, katerega ime se vdobi v vsaki slovenski privatni knjižnici. Znana je njegova »Logika« za srednje šole. Zraven Kramerja sta ostala v uredništvu Prijatelj, ki urejuje slovstvo in kult. zgodovino in priv. docent Vošnjak.

Letošnjega zvezka vsebina je kaj mnogovrstna, dokaj je razprav in člankov gospodarske vsebine. Brezigar je spisal temeljito razpravo: Konjunktura, kriza in depresija, Agnelettó: Denar. Zanimiva je razprava bivšega kranjskega dež. poslanca Mandelja: Nekaj števil iz kranjskega deželnega gospodarstva; aktualna je ta študija in vzbudila je po svoji strogo stvarnej vsebini v našem političnem in gospodarskem življenju vseobčno zanimanje. Seidl prinaša: Mehaniko duševnega delovanja in reči moram, da je ta razprava pisana znanstveno a obenem tudi tako poljudno, da jo mora vsak lajik čitati z največjim užitkom, saj obdeluje snov, ki zanima skozi tisočletja človeštvo. Vošnjak in Knaflič prinašata par krajših člankov, večina »pregledov in referatov« pa je njunih; pomagajo jima Ogris, Ozvald, Žmavc in drugi. Prijatelj prinaša »Gradivo« o Kordeševem življenju, prof. Murko Štrekljev nekrolog, Zarnik zanimivo študijo: o oblikah s pomešanimi možkimi in ženskimi znaki. Iz ženske roke ni potekel nobeden članek. Jako dobrodošle so nam tri razprave v hrvatskem jeziku. Z veseljem nas navdaja to praktično jugoslovanstvo in odkritosrčno želimo »Vedi«, da bi tudi v tretjem letniku: uspešno razširjala Slovincem obzorje. F.

DOPISI.

Iz krmanskega okraja.

Iz Brd. — (O »komandantu briskih Sokolov«.) V nekaterih goriških časopisih se čitajo novice o begu »komandanta briskih Sokolov«. To je R. Turek. Pozna se tendencioznost dotičnih notic. Na pristojnem mestu sem izvedel, da je Turek vže meseca avgusta lani podal pismo izjavo »Sokolu« na Dobrovem, da odstopa od vsakoršnega delovanja pri »Sokolu« brez navedbe razlogov. Isto je bilo tudi v redni seji dobrowskega Sokola sprejeto. O tem se lahko prepriča na pristojnem mestu. Sploh ni bil Turek noben komandant briskih Sokolov; obstojal je v Brdih Sokol še pred prihodom Turka in obstoja tudi sedaj, ko njega ni. Prej kakor gospod klerikalni dopisnik kaj tako tendencioznega napiše, naj bi premislil in naj bi podprl to trditev z dokazi. Če je sodeloval pri Sokolu s tem, da je igral na odru, ni še rečeno, da je bil komandant briskih Sokolov. Opiraje se na sodbo dopisnika bi T. lahko mi imenovali komandanta klerikalcev, ker je svoječasno igral pri klerikalcih.

Sploh je treba držati se doslednosti, kajti če se ne motim, je ravno »Gorica« pred leti zagovarjala Turkov nastop v Trgovskem domu v Gorici.

S temi vrsticami ni moj namen, mogoče braniti Turka, temveč mi je za nje dalo povod tendenciozno pisarenje klerikalnih časopisov, s katerim skušajo izvestne ljudi kompromitirati.

Iz tolminskega okraja.

Narodna Čitalnica na Grahovem vabi k plesnemu venčku s šaljivo pošto, katerega priredi v nedeljo, dne 26. januarja 1913 v prostorih g. Ant. Rutarja. Vstopnina: za člane 1 K, za nečlane 1 K 40 vin. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

»Narodna čitalnica« na Knezi ima dne 26. januarja 1913. ob 3. uri popoludne v društvenih prostorih na Knezi svoj redni letni občni zbor po navadnem dnevnem redu. — K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi člane odbor.

Iz goriške okolice.

Iz Solkana. — »Slovenska Čitalnica« v Solkanu je imela v soboto 11. t. m. svoj redni občni zbor. Iz poročila posameznih odbornikov je razvidno, da je imela »Slov. Čitalnica« v letu 1912. K 2059'77 skupnega prometa, K 1069'89 dohodkov in K 989'88 stroškov, tako da ima društvo K 80'01 čistega preostanka. Javna knjižnica »Slov. Čitalnice« šteje 354 knjig novejšega datuma, med temi je 46 poučnih, 269 zabavnih in 39 raznih mesečnikov. Članom je bilo na razpolago 27 raznih časopisov. Društveniki so se bralnice in knjižnice prav pridno posluževali. Društvo šteje 202 člana, med temi je do 20 žensk. Občni zbor je izrekel posebno zahvalo solkanskemu starešinstvu za podarjenih K 50, koji znesek se je vporabil v prid javne knjižnice.

Za leto 1913. je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednikom Ivo Srebrnič, goz. urad., podpred. Ivan Makuc, prof. v pok., tajnikom Valentin Poberaj, blagajnikom An. Mozetič, knjižničarjem Julij Makuc, gospodarjem Peter Perko, odbornikom Anton Gerbic in Josip Jug, odbornicama Marija Koršič učiteljica in Cecilija Koršič, namestnikom Franc Zavrtnik, Ant. Jug, ml., Mihael Boltar, Viktor Lorenčuti, preglednikoma Ivan Kalin in Štefan Perko. Na to se je ob splošnem zadovoljstvu zaključil občni zbor. Vidi se, kako društvo lepo napreduje in to samo, ker strepi po izobrazbi in omiki svojih članov ne glede na mnenje posameznikov.

Iz ajdovskega okraja.

Iz Sv. Križa. — Kakor že objavljeno, priredi Cir. Metodova podr. za Sv. Križ Dobravlje-Vel. Žablje v nedeljo, 26. t. m. v prostorih g. Ferjančiča v Sv. Križu predpustno veselico. Na vspredu, ki ga objavimo, je petje, igra, kuplet in šaljivi prizori ter ples.

Prireditve v Sv. Križu so bile vedno dobro obiskane, tako upamo, da občinstvo tudi pri tej veselici v tem kratkem pustu ne izostane, ampak priiti v polnem številu k prireditvi. — Saj tudi obeta biti prireditvev nekaj lepega. Moški in mešan zbor se pridno vadi ter nam ta dan pod spretnim vodstvom g. učit. Paljka zapoje nekaj mičnih pismic. Toraj v nedeljo na veselo svidenje v Sv. Križu!

Iz sežanskega okraja.

Pevsko in bralno društvo »Tomaj« v Tomaju priredi na pustno nedeljo zabaven večer s plesom in domačo zabavo. Čisti dobiček je namenjen v korist družbi sv. C. in M. in domače ljudske knjižnice.

V Tomaju se je nabhralo za domače vojake ob meji 30 K ter se jim je ta denar takoj odposlal.

Sokolski vestnik.

Telovadno društvo »Sokol« v Dornbergu priredi dne 26. t. m. pustno veselico v prostorih br. Karola Kerševanija s sledečim vspredu: 1. Pozdravni govor, 2. Veseloigra »Prvikrat pri fotografu«, 3. Intermezzo, 4. Šaljiva burka »Stotnik in njega sluga«, 5. Ples in prosta zabava. Pred in med posameznimi točkami svira br. Šokolska godba. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Telovadno društvo »Sokol« v Ajdovšcini sklicuje za 23. t. m. ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zvečer svoj 5. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Odbor.

Sokolska literatura. — Spominska knjiga zleta slovanskega Sokolstva 1912 v Pragi. Založila Č. O. S. Izide v 20 zvezkih po 50 vin.

»Ciril Crha, načelnik«. Sokolski roman. Cena 30 vin. Založil Sokol v Drnovicah pri Vyškovu.

Gospodarske vesti.

Davek na vžigalice.

Finančni minister Zaleski je predložil, kakor smo že poročali, finančnemu odseku načrt davka na vžigalice. Novi davek zadene lesene vžigalice v škatljicah, v katerih ne sme biti nad 80 vžigalic; od vsake škatljice se plača davka 2 vinarja. Od škatljic, v katerih bo več nego 80 vžigalic, se bo plačalo davka proporcionalno več, če pa jih je manj, velja istotako davek 2

v kakor za 80 vžigalic. Od drugih vrst vžigalic se bo plačevalo 2 v za vsako škatljico, ali v škatljici ne sme biti nad 60 komadov in svečke bodo obdačene z 10 v za vsako škatljico 60 komadov; za škatljico pod 60 velja istotako obdačenje z 10 v. Škatljica, ki bi vsebovala 80 svečk, bi bila obdačena z 20 v, kakor če bi jih vsebovala 120. Neobdačene ostanejo vžigalice, katere se izvozi iz teritorija, kjer velja novi davek na vžigalice, in one, ki jih kupijo potniki za svojo rabo, ki vstopijo na ta teritorij. Davek za uvožene vžigalice plača oni, ki jih sprejme, za vžigalice, doma izdelane, se pobere davek, ko se jih odpeje iz tvornic. — Vžigalice se smejo prodajati le v škatljicah in v zavojih, katerih obsežnost se določi. Na vseh bo zabeleženo ime fabrikanta, marka tovarne in podpis s strani finance. Minister hoče obdačiti tudi avtomatične prižigalnike. Za prestopke velja zakon gledé prikrivanja davkov.

Če bo ta načrt sprejet v mesecu februariju letos, bodo podvržene davku vse v prometu od 1. junija 1913. se nahajajoče vžigalice izvzemši one, ki so v lasti privatnikov, ali samo za slučaj, da davek za te ne bi znašal več nego 1 K. Kdor bi dné 1. junija t. l. imel večjo kvantiteto vžigalic, je dolžan plačati pripadajoči davek najkasneje do 3. junija. Ko stopi zakon v veljavo, morajo tvorničarji vžigalic tekom 4 tednov naznaniti finančni oblasti, koliko imajo vžigalic.

Novi živinski in olagovni semenj v Sv. Križu na Vipavskem bo na pepelnico, dne 5. februarja.

Gostilničarska zadruga v Gorici je imela dne 17. t. m. popoldne pod predsedstvom g. Rudolfa Libisch-a v salonu trgovsko-obrtne zbornice svoj navadni letni občni zbor. Obrtno oblast je zastopal g. dr. Trevisan; dr. Blodig je bil navzoč kot zadružni konzulent. Udeležba je bila mnogobrojna.

Gospod Rudolf Libisch pozdravi navzoče in naznani, da je gospod Serafin Joos položil čast predsednika, vsi d česar ga mora on kakor podpredsenik nadomestovati. Omeni umrle ude Edvarda Manzana, Josipa Joosa, Ferdinanda Rusa in Ivana Muravca ter povabi navzoče, da jim izkažejo zadnji pozdrav s tem, da vstanejo s sedežev, kar se takoj zgodi.

Iz tajnikovega poročila se posnema, da je zadruga štela v prošlem letu 170 udov, da je bilo 17 prepisov in 18 premeščenj koncesij, da se ni dovolilo nobene nove koncesije in je 6 obratov začasno zaprtih.

Potrdi se račun in premoženjsko stanje za leto 1912. ter se izrazi zahvalo denarničarju g. Jak. Podgrivcu.

V popolnitev društvenega vodstva je bil soglasno izvoljen za predsednika: g. Rudolf Libisch; za podpredsednika: g. Ferdinand Baumgartner; za odbornike: g. Franc Bačtel in Vid Rojc in za namestnika: g. Jakob Jeras.

Kolesarska zveza.

»Kolesarsko društvo »Zarja« s sedežem na Ajševici bode imelo v nedeljo dne 26. prosinca 1913. ob pol treh pop. svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora, 2. Volitev odbora, 3. Volitev dveh preglednikov, 4. Slučajnosti. Tem potom se tudi naznanja, da se je objavil v »Soči« z dne 18. t. m. redni občni zbor za dan 19. prosinca 1913. pomotoma.

Razne vesti.

Iz morja v Trstu so potegnili truplo 45-letnega Ivana Sila. Pogrešali so ga že celi mesec. Stanoval je na Greti.

20 »špijonov« so zopet aretirali v Rusiji, in sicer v Kijevu. Vsi so osumljeni špijoaze v prid Avstrije.

Kolera v Odesi. — Včeraj so konstatirali v Odesi četrti slučaj kolere.

Stanje balkanskih armad je sedaj sledeče: V Traciji stoji 250.000 Bulgarov in Srbov (dve diviziji), 100.000 mož stoji pred Odrinom, povečuje jim general Ivanov; 125.000 mož stoji pred Cataldžo (general Dimitrijevič), ob Marmarskem morju stoji 60.000 mož (general Kutinčev). Tem čtam povečuje general Savov, ki ima svoj glavni stan v Lozengradu. Pri Cataldži stoji med Cataldžo in Stambulom 180.000, pri Galipoliju pa 80.000 turških vojakov.

Dalje na 4. strani.

Blazen vojak. — V Nevesinjah v Bosni je ustrelil neki korporal v blaznosti 4 vojake in ranil je tri. Ko so šli nad njega, je zanetil ogenj, korporala so ustrelili.

Angleški zdravnik umrl v Skoplju. — V angleški bolnišnici v Skoplju je umrl Charles Carter, zdravnik angleške misije. Zdravil je bolne na tifusu in dobil sam tifus in umrl. Star je bil 29 let.

Ogenj na ladji. — Na parniku »Estonia« v Rdečem morju je nastal požar, ki se je nagloma razširil. Kapitan, strojevodja in 10 mornarjev je poginilo v plamenu, drugi so se rešili na parnik »Priam« in izkrcali v Adenu.

Katastrofa v rudniku. — V rudniku Arcturus-Slato se je pripetila velika eksplozija; 20 rudarjev je prišlo ob življenje.

Turški častniki, ki so padli v vojni. — Turška vlada je objavila novo listo padlih častnikov. Ti so: en poveljnik, 4 majorji, en podmajor, 18 stotnikov, 11 nadporočnikov, 25 poročnikov.

Kuga v Odrinu? Neki srbski list poroča, da je izbruhnila v Odrinu med turškimi četami kuga; pa tudi v trdnjavah okoli se je baje že pojavila.

Milijonska mesta. — Največje mesto na svetu je še vedno London s 6,500.000 (6,700.000). Novi Jork ima 5,200.000 (5,700.000), Pariz 3,950.000 (4,100.000), Berlin 3,600.000 (3,800.000), Chicago 2,500.000 (2,600.000), Dunaj 2,030.000 (2,100.000), Petrograd 1,800.000 (2,000.000) Filadelfija 1,650.000 (1,700.000), Buenos Aires 1,400.000 (1,600.000), Moskva 1,480.000 (1,600.000), Hamburg 1,170.000 (1,220.000), Liverpool 1,030.000 (1,070.000) in Pešta 1,020.000 (1,100.000). V Aziji ima Tokio 2,250.000, Oraka 1,300.000, Kanton 1,200.000, Kalkuta 1,200.000, Peking in Bombay 1,000.000, Carigrad 1,100.000 (pred izbruhom vojne). V oklepaju so številke za l. 1912.

Kolera na Balkanu. — Danes lahko rečemo, da je strahovita spremljevalka vojne skoro popolnoma odjenjala. Vsaj glede bulgarske in srbske armade to lahko mirno trdimo, medtem ko se tega ne more z isto gotovostjo reči glede turške armade in Carigrada. Statistični izkaz o koleri v bulgarski armadi je že izšel. V III. bulgarski armadi je obolelo za kolero 3.800 mož, v I. pa 4000 mož. S smrtnim izidom je končalo le 7% slučajev, pri vseh drugih je moštvo ozdravelo.

Industrija v Srbiji.

(Konec.)

Industrija cementa. — Vsled povečane gradbene sezone in železniških zgradb je pozakalo proizvodnje cementa v treh obstoječih tovarnah precejšen napredek. Proizvajanje se tiče v glavnem portland-cementa; znaša približno 22000 ton. Na tovarno v Popovcu odpade 12000 ton. V tej tovarni je interesovan češki kapital. Izvoz je bil živahen.

Keramična industrija. Poleg beogradske tovarne je nastala še jedna, ki proizvaja opeke, cevi in potrebščine za vodovode in kanalizacijo. Srbija bo rabila skozi vrsto let vsled raznih novih zgradb do 300 vagonov cevi. V Leskovcu je mala tovarna, ki izdeluje glinaste peči.

Opekarska stroka izkazuje porast proizvodnje. Podjetja v Beogradu so kartelirana. Cene, ki so narasle do 45 dinarjev, kažejo rastočo tendenco.

Industrija stekla. Jedina tovarna je v Paračunu; prišla je v last »Beogradske zadruge« in od takrat dalje se razvija ugodno. Zadnja bilanca skončuje s 15% dobička. Vrednost proizvodov je dosegla višino pol milijona. Tovarna v Kostolcu vživa državno subvencijo; proizvodov doslej 50 vagonov.

Industrija kovine. Podjetja so omejena na proizvodnje manjših gospodarskih strojev, kuhinjskih potrebščin, na arzenal v Kragujevcu, železniške strojnice v Nišu itd. Privatna podjetja izdelujejo železno pohištvo, blagajne, zvonove, žice itd.

Epiletični bolniki

najdejo pomoč in zdravje v novem načinu zdravljenja. Kdor rabi pomoč, naj se obrne na naslov: **Arztliche Ordinationsanstalt, Budimpešta, V., Grosse Kronengasse 13.**

Električne naprave. Za osnutek raznih električnih naprav kaže dobro zlasti v okrožju Niš, ker so razna mesta, kakor Aleksinac, Prokuplje, Sokobanja, se že bavila z raznimi osnovami. V Beogradu in v pokrajini obstoječe tvornice (munjare) dobro vspevajo. Munjara v Ovčarju razpolaga z nad 2000 konjskimi silami. Munjara v Nišu je last občine in daje dober stalen dohodek občini.

Tekstilna industrija. Vse stroke te industrije so bile lani dobro zaposlene. Vrednost proizvodov je znašala 7 milijonov dinarjev. V Vlakotincih je otvorenja strokovna tekstilna šola. Predilnica v Nišu dela s 3200 vreteni. V tkalnici v Beogradu se postavi 10.000 vreten. V Leskovcu je podružnica tkalnice. Ona v Beogradu je delala za erar; za državne dobave je efektuirano 600.000 dinarjev. Ukupnost proizvodov se ceni na 2 milijona dinarjev. Beogradska tvornica trikotaže dobro uspeva in uživa carinsko zaščito.

Volnena roba. Novih investicij ni v tej stroki razven jedne Kamgarn-predilnice. Cene volne so štacionarne. Industrija se razvija mirno pa stalno. Vrednost skupne produkcije znaša 3 in pol milijona: 650.000 dinarjev odpade na vojne dobave.

Tkalništvo, tvornice svile (svila se izvaža v Italijo), mila, klobukov itd., uspevajo dobro. Tovarne papirja Srbija še nima; papirne vrečice izdeluje neka tvrdka v Nišu.

Iz povedanega pa se razvidi, da se industrija širi na vse panoge ter da imajo za razvitek industrije mnogo smisla občine in država.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič). Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorac«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsejniji se računa za vsako besedo 3 vin. **Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike.** Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deseti (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Sprejme se učenec poštenih starišev, v starosti do 15 let, za sodovičarsko obrt. — Pismene ponudbe naj se pošlje na Andreja Zgone, sodovičar, Cerknica pri Rakeku (Notranjsko). 17-9

Striček! teta! dajte se prepričati, Palma podpetnik je treba nositi!

Lesene valovite vratnice

izdelek prve vrste priporoča tržiška tovarna za izdelovanje vratnic iz jeklene valovite pločevine in lesenih izložb

Ing. Ludvik Fischer

TRST-Rojan.

Sprejme se spretnega in vpeljanega zastopnika za ta okraj.

Najboljše švicarske precizne ure „Schaffhausen“ in druge raznovrstne ure zlate in srebrne. Trgovina z zlatom in srebrom, briljanti in diamanti ter optičnimi predmeti

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. državnih železnic in zaprisežen sodni cenilec

Gorica, Gosposka ulica šte. 25.

Napredek vede!

Najenergičnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

- IORUBIN CASILE -

Stofne zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna zoženja, prostatitis, uretritis in meh. katarji korenito ozdravijo s

konfeti Casile

N. Casile. Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih cevk (šiligo) popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravijo **uretralna zoženja** (prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zdržavanje urina, sluzaste tokove itd. — Skatlja konfeti Casile K 4—.

Iorubin Casile, najboljšo protisifilitično in poživljajoče kricistilno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kostoboli, ishias, vnetju zlez, poltunim madežem, izgubi semena, polucijam, spermatoroi, steriliteti, neurasteniji, energičen razkrojivalec urinove kiseline itd. — Steklenica Iorubina Casile K 350.

Vbrizganec Casile zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad maternice itd. — Steklenica vbrizganca Casile K 350. Kdor želi večjih pojavnih, tiskovin itd. naj naloži dopis na lekarno Serravallo za g. Casile Trst, ki poda odgovor z obratno pošto zastonj in z vsjo rezervo. Priznani medicinski izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. — V Gorici v lekarnah Cristofoletti in Tromba. 6-19

Glavna zaloga

Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Išče se kavicje zmožnega upravitelja

za gostilno, združeno s prodajo blaga na debelo v najbližji goriški okolici. Ustmena kakor tudi naslov pisem iz prijaznosti na upravništvo „Soča“. 18-2

Samo mi prodajamo **turške srečke**

na mesečne obroke po K 475. Vsaka srečka mora zadeti vsaj čistih 240 frankov. — Imajo 6 žrebanj vsako leto in igrajo še do l. 1974. Glavni dobitki po 400.000 in 200.000 frankov. Prihodnje žrebanje dne 1. februarja '913.

Clou!
3 srbske državne srečke
iz l. 1886

na mesečne obroke po 3 krome! Glavni dobitki 100.000, 75.000 in 20.000 frankov. Različne skupine srečk v vsaki poljubni kombinaciji pod najkulantnejšimi pogoji. Zahtevajte prospekte! Zastopstvo Češke industrijalne banke v Ljubljani. 10-1

Javno zahvalo

izrekam gospodu Francu Wilhelmu, lekarju, c. kr. dvornemu dobavitelju v Neunkirchen pri Dunaju.

Po vporabi njegovega Wilhelm čaja sem popolnoma ozdravel od dolgoletnih

bolečin protina in revmatizma.

Obiskal sem prej različna zdravilišča v tuji in inozemstvu dokler nisem doznal od nekoga ozdravljenca za ta sloveči čaj. Priobčujem te vrste iz lastnega nagiba, brez vednosti g. Wilhelm, ker nočem delati mu reklame, pač pomagati vsem onim, ki trpijo na takih boleznih.

Dunaj. **Ferdinand Schubert,** profesor na konservatorju in član c. kr. dvornega opernega orkestra.

Gena zavoju K 2. 6 zavojev K 10.

Kjer se ne dobi v lekarnah in mirodnicah se pošlje direktno. V Trstu se dobi v lekarni: Dr. Vittorio Serravallo, Al Redentore, Piazza Cavanna, najemnik Mario Lang, E. de Laitenbergovi nasl. „Alfa“ Salutaris, Via Giulia 1, provis: Silvio Giraldo. 420a 3

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadstr.) — Telefon št. 79. Račun poštne hranilnice št. 837.315.

Na obnem zboru dne 28. aprila 1912. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 5%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Vlagaletjem so na razpolago hišni hranilniki.

Posojila se dajejo zadržnikom na vknjižbe po 5%, %, na varščino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1911. s 6%.

Stanje 31. dec. 1911.: Zadržnikov 1863 z deleži v znesku 70.910 kron. — Hranilne vloge: 1.103.254-98. — Posojila: 1.068.002—. — Rezervni zaklad: 100.451-56. — Vrednost hiš: 383.538 29.

Naročajte

„Sočo“ in „Primorca“.

Inserirajte

v „Soči“ in „Primorcu“.

